
Tiden mellan 1 och 14 mars är auktionernas tid på landsbygden. Den 14 mars är tillträdesdag för arrendatorer som flyttat från en gård till en annan, eller startat som nybörjare. Den som upphör med arrendet försäljer då alla levande och döda inventarier som det heter, på offentlig aktion. Om flera gårdar byter ägare eller arrendator, kan auktioner förekomma dagligen de första fjorton dagarna i mars.

Försäljningen sker då på gården, maskiner och redskap ställes ut till allmänt beskådande. Djuren ledes ut ett och ett, på en därför avsedd plats, som vanligtvis är inhägnad med ett räck.

Vid större kreatursauktioner brukar finnas kataloger med djurens nummer och namn, samt härstamning och avkastningssiffror.

När djuret ledes ut ropas nummer och namn upp, och spekulanterna kan då i katalogen se dessa siffror, och därav bedöma djurets värde som bruksdjur.

En sådan auktion på en större gård kan räcka i två eller tre dagar, och besöktes av folk från flera socknar.

En sådan var t.ex. auktionen efter Hampus Braun Grevsätter som dog år 1913. Då försålles allt yttre och inre lösöre, och auktionen räckte i tre dagar. Restaurant var då anordnad på gården. Auktionen hölls av nämndeman Ankarman, Kulltorp Ukna socken, som på den tiden var en mycket anlita auktionist.

Vid auktionens början säljes vanligen redskap o.d. av sämre slag, när publik och auktionsropare kommit igång och blivit varma i kläderna, kommer sedan maskiner och värdefullare saker. När kreaturen ropas ut är auktionens höjdpunkt.

Auktionerna kungöras med annonser i ortspressen, och anslås på anslagstavlor. För längre sedan (till omkring sekelskiftet) kungjordes de även i kyrkorna. Kände och godkända personer erhålla 3 månaders kredit, andra betala kontant eller vid erfordran, brukade det stå i kungörelsen. Det var också vanligt att tjänstefolk, inte fick kredit utan ansvarsförbindelse från husbonden.

Efter avlidna personer hölls auktion när det passade, vilken årstid som helst. Då kunde det hända att någon som inte hade så mycket lösöre att försälja, passade på och sålde det samtidigt när auktionen hölls i någon granngård.

Auktionistens arvode; var en viss procent av försäljningssumman vanligen 6% eller något mera.

Att publiken trakterades, åtminstone med kaffe var inget ovanligt, före motbokens tid även med brännvin. Många original funnes, som köpte allt gammalt skräp, antingen de hade användning för det eller ej, bara det blev billigt.

Sådana som bevistade alla auktioner för att bjuda över och på så sätt pressa upp priset på varan, förekom också. Detta kallades, här på orten att "dyrka" upp priset. En sådan "auktionsbjudare" blev alltid rikligt förplågnad, av den som höll auktionen. I bland kunde det ju hända att en sådan person blev "fast" för en sak som han alls inte hade någon användning för, men i regel klarade han sig, med psykologisk blick såg han när spekulanterna inte ville bjuda högre, och då teg han.

Ett slags auktion som förekommit sedan i slutet av 1800-talet, här i socknen är den s.k. missionsauktionen, Då försäljes till förmån för missionen allehanda skänkta föremål; handarbeten, trädgårdsalster, o.d. En lantbrukare kan t.ex. lämna en lapp varpå det står att 50 kg råg, vete eller potatis får hämtas hos honom. Den högstbjudande får då mot detta papper hämta denna kvantitet hos honom. I min barndom (omkring 1910) kallades en sådan auktion för tiondeaktion. Av namnet att döma har meningen från början varit att man skulle skänka tionde av vad man hade skördat.